

Tien jaar het veld in

De vereniging Politie Dieren- en Milieubescherming (PDM) houdt per 1 januari 2025 op te bestaan. In de laatste nummers van D&M blikken redactieleden terug op hun lidmaatschap van de vereniging en/of de redactie. In dit nummer is de pen voor Wil Kroon, sinds 2013 betrokken bij de redactie.

Hoewel ik dus pas tien jaar betrokken ben bij ons blad en dus niet kan bogen op een lange historie met de vereniging, vind ik het toch fijn dat ik de kans krijg iets te vertellen over mijn ervaringen. Aanvankelijk was ik vooral belast met het controleren van de teksten, maar al snel mocht ik af en toe ook wat schrijven.

Ik interviewde in de afgelopen jaren 30 boswachters en andere handhavers en dat was voor iemand die niet uit de wereld van de handhaving komt een groot genoegen.

Gaandeweg combineerde ik steeds meer de rubrieken "nieuwe natuur in Nederland" en "Boa zijn is een vak".

De meeste geïnterviewden heb ik nog goed op m'n netvlies en daarom maak ik een soort bloemlezing van al die ontmoetingen. In de loop der jaren werd ik meestal vergezeld door mijn echtgenoot Henk Breman, net als ik gepensioneerd. Hij maakte bijna alle foto's bij mijn verhalen.

◀ 2014 – 1: Mijn eerste interview schreef ik in 2014 over het **Kuinderbos**, een terrein aan de noordkant van de Noordoostpolder. Ik bezocht de boswachter voor

Staatsbosbeheer Harco Bergman, die eerste keer nog in het gezelschap van hoofdredacteur Koos Kasemir. Wat ik me vooral herinner is wat Harko vertelde over het groene ondernemerschap.

Harko: "De uitdaging is er geen pretpark van te maken, maar wel te zorgen dat je jezelf als organisatie kunt bedruipen". Daar zou ik later nog vaak aan terugdenken.

▼ 2014 – 2: Nog diezelfde maand mocht ik met Koos mee naar de **mergelgroeve in Winterswijk**, waar we met wijkagent buitengebied Willem Saris en boswachter Tjibbe Hunink het ringen van jonge Oehoes mochten bijwonen.

Koos maakte de foto's. Natuurlijk knipte hij de fraaie oehoes, maar Malou Noordermeer, de jonge stagiaire van Willem prikte op de voorplaat van het juni nummer en niet Willem zelf of Tjibbe die het echte klim- en ringwerk deed. Het was wel een geweldige ervaring.

► 2015 – 1: In april 2015 bezoek ik **Nationaal Park Dwingelderveld** om over de kraanvogels die er broeden te horen. Ronald Vorenhout en Ronald Popken, boswachters van Natuurmonumenten ontvangen me. De laatste zei: “Die kraanvogels zijn stiekemers hoor, nesten zijn bijna niet te vinden”. Hij besteedde veel van z’n vrije tijd aan het observeren van kraanvogels wat zijn oudere collega de uitspraak ontlokte: “Hij is nogal eens in een boom te vinden, een soort boomwachter dus”.

▼ 2015 – 2: In juni 2015 bezoek ik het **Waterloopbos** in de Noordoostpolder. Norbert Kwint, boswachter van Natuurmonumenten, leidt me rond in het voormalige waterbouwkundig laboratorium. Hij zegt onder andere: “We zien ons gebied als een ruwe diamant in de polder die we aan het slijpen zijn”. Fascinerend om al die havens uit de hele wereld op schaal nagebouwd te zien.

◀ 2015 – 3: In december van dat jaar reis ik naar **Amsterdam** waar ik David Ronoastro ontmoet.

Hij pleitte tijdens de boadagen voor de uitbreiding van geweldmiddelen en dat begrijp ik volkomen als ik een dagje met hem oloop.

Hij is werkzaam bij Handhaving en Toezicht, domein 1 Openbare ruimte en heeft onder andere te maken met de taxiperikelen in de hoofdstad. David is motorrijder, maar heeft een allround taak.

Hij laat me kennis maken met zijn hele afdeling; interessante dag.

◀ 2016 – 1: In 2016 bezoek ik **Fort Kijkuit** in het Vechtplassengebied achter Hilversum.

Ik ontmoet er gebiedsmanager Ron Lamain en boswachter Marcel Kwant, beiden in dienst van Natuurmonumenten. In grote tegenstelling met de oorspronkelijke doelstelling van dit fort om verborgen te blijven, zet Natuurmonumenten het fort tegenwoordig in de etalage.

Ron en Marcel: “We mogen best trots zijn op dit unieke stukje cultureel erfgoed”.

► 2016 – 2: In augustus 2016 heb ik samen met redactie collega Noor Evertsen een boeiende dag in Brabant met Eduard Opperman, **inspecteur bij de LID**. Terwijl we bezoekjes afleggen bij een pony die in het water staat, een eenzaam ezeltje troosten en zorgen dat hij te drinken krijgt en een weitje met een fraaie tinker bezoeken, die volgens Eduard dikke benen heeft, praten we vooral over de vele veranderingen in de dierenbeschermingswereld.

Foto rechts: Collega redacteur Noor Evertsen

► 2016 – 4: Ook maak ik dat jaar een reportage over **Landgoed Lankheet** bij Haaksbergen waar ik o.a. het waterpark bezoek. Eric Brinkckman is er directeur en beheerder. Hij vertelt over het vloeiweidensysteem, interessante opgravingen en het terugbrengen van oude waterverbindingen. Ik praat ook met parttime boa Herman Zwiers die, behalve met recreanten, ook met Duitse wilde zwijnen te maken heeft.

▼ 2016- 3: In datzelfde jaar praat ik met Hasan Karaagac, teamleider afdeling Toezicht en Handhaving van **de stad Utrecht**. Hij is onder andere belast met het parkeerbeleid in deze stad. Ik hoor voor het eerst over scanauto's en milieu-zones en zie en passant een complimentenmuur in het kantoor waarop ik lees "compliment voor de laatste dienst voor het ter plekke gaan bij code 4"; leuk idee zo'n wand.

▼ 2017 – 1: In het kader van "Boa zijn is een vak", praat ik in 2017 met mijn eerste vrouwelijke boa. Ilona Hoogeveen is boa domein II bij **Waterschap Zuiderzeeland**. Zij houdt zich vooral bezig met de glastuinbouw. Ilona: "Ons doel is niet zoveel mogelijk procesverbalen op te maken maar om te komen tot een goede oppervlaktewaterkwaliteit". Ilona woont een uur van haar werkterrein in de provincie Flevoland. Dat is geen

probleem voor haar maar af en toe denkt ze wel dat ze in dat uur nog mooi even een wasje had kunnen wegstrijken. Zoiets heb ik in al die jaren geen mannelijke collega horen zeggen ...

► 2017 – 2: Casper Kollen, boa Staatsbosbeheer **Nationaal Park Weerribben** vaart me behendig door “zijn” Weerribben. Hij heeft te maken met snelvaarders die met 25 km per uur door de smalle vaarten en krekenscheuren.

We speuren in de buurt van Kalenberg naar sporen van de otter die daar steeds meer voorkomt maar vinden een zonnende prachtig getekende ringslang op een boomstronk aan de oever; ook goed!

► 2017 – 3: Op een zonnige dag in juli 2017 maak ik nog een vaartochtje. Ik bezoek **Nationaal Park de Alde Feanen** van It Fryske Gea. Anton Huitema en Wieger Bouma varen me vanuit Earnewâld door dit grote laagveenmoeras.

De heren vertellen me over indrukwekkende herinrichtingswerkzaamheden. Ik zag onderweg een boot met koeien en een paar skûtsjes die aan het oefenen zijn. Vanuit Earnewâld is er een zogenaamde walstart voor de beroemde zeilwedstrijd.

▼ 2017 – 4: Het is november van dat jaar als ik in **het Zwin** bij Cadzand beland. Boa Fred Schenk (Zeeuws Landschap) leidt me rond en vertelt me niet alleen over het grootschalige natuurherstelproject dat hier samen met de Belgen is uitgevoerd.

Ik hoor ook over storende surfers, zeeegroente snijders en brullende boomkickers; elke boswachter heeft zo zijn eigen problematiek.

► 2018 – 1: In bezoekerscentrum de Hoep bij Castricum, onderdeel van **Nationaal Park Zuid-Kennemerland** word ik ontvangen door Nico Spaarkogel en Jan Zijlstra, later voegt Cora Schipma zich bij ons. Allemaal boswachter en in dienst van PWN Waterleidingbedrijf. Ze vertellen uiteraard veel over het zuiveren van water in dit fraaie duingebied, en over de grote biodiversiteit in deze duinen. Natuurlijk gaan we ook even kijken bij de Kwal, het inlaatpunt waar het voorgezuiverde water helemaal vanuit het IJsselmeer hierheen

gevoerd wordt en vervolgens de duinen in loopt.

► 2018 – 2: Collega Noor Evertsen en ik bezoeken in september van dat jaar **de omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid**. Met vier vrouwelijke boa's bezochten we natuurgebied de Elzen in de Biesbosch.

Onze komst ontlokte hun mannelijke collega's de uitspraak of zij niet mooi genoeg waren. Dat was natuurlijk niet de reden van onze komst. We hadden de vrouwen ontmoet op een boa-dag en vonden het de moeite waard nader kennis te maken. We hadden een mooie dag die begon met de vangst van een loslopend schaap.

► 2018 – 3: Mijn gesprekspartners in **de Onlanden** ten zuidwesten van de stad Groningen komen uit drie organisaties maar werken gebroederlijk samen.

Booi Kluiwing, Natuurmonumenten, Willem Koops, Gemeente Leek, team Toezicht en Handhaving, en Henk Mulder, Staatsbosbeheer, hebben de reorganisatie in dit gebied actief mee gemaakt.

Doel was waterberging en voorkomen dat grote delen van de stad opnieuw zouden onderlopen. Gastvrije ontvangst, mooie gesprekken en ik beklim m'n eerste uitkijktoren.

► 2019 – 1: Collega redactielid Piet Brandhorst regelde met boswachter Wilfred Sollie van Natuurmonumenten dat we al in een heel vroeg stadium naar de **Marker Wadden** in het Marker Meer mochten.

Alles was nog kaal, maar ook toen al indrukwekkend. Voor mijn man Henk werd het een nachtmerrie want zijn camera was op onverklaarbare wijze op 'special effects' gesprongen. Helaas, deze excursie konden we niet nog even overmaken, dus het zijn bijzondere foto's geworden.

► 2020 – 1: Ik ploeg in coronatijd samen met Roy Wichink Kruit, RIVM, en boswachter Rick Ruis, Staatsbosbeheer, door een paar mooie grote **heidegebieden in Twente** waaronder Engbertsdijksvenen en het Haaksbergerveen.

We controleren de meetpunten in het kader van de maandelijkse stikstofmetingen (Meetnet Ammoniak Natuurgebieden).

Ik leer over de buisjes die soms op onmogelijke punten staan, over de vaak vrijwillige wisselaars die elke maand nauwgezet de buisjes wisselen en opsturen, zodat er een correcte meting van de stikstofdepositie komt.

► 2020 -2: Opnieuw het water op, ditmaal **de Utrechtse Vechtstreek**, samen met **muskusratvanger** Richard de Wild.

Hij is 40 jaar PDM lid en bijna 40 jaar rattenvanger in dienst van waterschap Hoogheemraadschap de Stichtse Rijnlanden. De ratten zijn bijna op, aldus Richard, maar "toevallig" vingen we er toch een die dag. Het was voor ons een compleet nieuwe wereld, we leerden veel.

Richard: "Je moet op kleine dingen letten en een beetje denken als een rat, dan vang je ze beter". Richard maakte een foto van ons die ik dus ook maar in het rijtje zet. (zie pagina 39)

▼ 2020 - 3: Na corona trekken we er weer op uit. **Nationaal park de Meinweg** heeft zich na een enorme brand een paar jaar geleden goed hersteld. Robbert Ouwerkerk, boswachter van Staatsbosbeheer, vertelt me over de impact van de brand op henzelf en de omgeving, over de ravage erna, maar ook over het herstel. Een hoopvol bezoek waar je de veerkracht van de natuur goed kon zien.

▼ 2021 - 1: Bezoek aan de **eendenkooi "Haasjes"** bij Hasselt. Boswachter Jeroen Bredenbeek van Staatsbosbeheer vergezelt me naar de eendenkooi, tevens vogelringstation "de Kooi". Oprichter Henk Luten laat me zien hoe zo'n kooi werkt en hoe de eenden er de pijp uit gingen.

Beide mannen zijn enthousiaste ringers en binnen de kortste keren rollen de mooiste sterke verhalen over tafel.

Helaas is de toekomst van deze en andere kooien onzeker, hoewel Henk hoop heeft dat zijn dochter het kooikerwerk zal overnemen.

► 2021 - 2: Een oude wens werd vervuld. ik mocht over een groot ecoduct lopen. Het werd meteen de langste, want **natuurbrug Zanderij Crailoo** bij Hilversum is met 800 meter de langste natuurbrug ter wereld. Boswachter John Didderen van het Goois Natuur Reservaat leidde me rond en vertelde me over dit prachtige natuurgebied.

Het ecoduct loopt over de N524, over een drukke spoorverbinding en over een rangeerterrain en werkplaats van ProRail. Desondanks overall wildwissels en andere sporen van passanten; het ecoduct wordt goed gebruikt.

▼ 2021 – 3: Ik beklim mijn tweede grote uitkijktoren, in **het Bergherbos** bij Beek, samen met boswachter Erwin Grob van Natuurmonumenten.

Hij vertelt dat de toren de Hulzenberg heet en is gebouwd met stammen uit dit oude bos, waarin ook nog loopgraven uit de Eerste Wereldoorlog en bunkers uit de Tweede Wereldoorlog te vinden zijn. In de Middeleeuwen werd er ijzererts gewonnen uit de zogenaamde klapperstenen; boeiend gebied.

▼ 2021 – 4: In de werkschuur van Natuurmonumenten op **Planken Wambuis** bij Ede praat ik met boswachter Frank Theunissen over **de wolf** in zijn gebied. Hij vertelt hoe blij ze waren met het eerste geregistreerde wolvenpaar.

Het wild veranderde van gedrag en via hun cameravallen kregen ze al snel schitterende opnames van de dieren. Tijdens ons gesprek bleek dat beide wolven inmiddels dood waren; één doodgereden, de ander doodgeschoten. Hij had er zwaar de pest over in, wat ik goed snapte. Inmiddels is de wolvendiscussie helaas behoorlijk geëscaleerd.

▼ 2022 – 1: In het voorjaar van 2022 ga ik met boswachter Wilko van Burken op excursie in mijn eigen achtertuin, **Nationaal Park de Sallandse Heuvelrug** tussen Holten en Hellendoorn. Met hem heb ik het natuurlijk over de populatie korhoenders die maar

niet wil groeien, maar ook over de vele vrijwilligers die actief zijn in de natuur. Dat is een steeds weerkerend thema in bijna al mijn gesprekken, de inzet van veel enthousiaste mensen die meehelpen de natuur in stand te houden.

▼ 2022 – 2: Ik word rondgeleid in de **ENCI-groeve** bij Maastricht door drie handhavers, van de Provincie en Natuurmonumenten. Nadat de mergelwinning was stopgezet heeft Natuurmonumenten het terrein toegankelijk gemaakt voor recreatie.

Een indrukwekkend en on-Nederlands gebied, waar handhaving zo zijn eigen problemen heeft. Mensen betreden bijvoorbeeld de groeven illegaal om vleermuizen te spotten en ik hoor dat er ook rave-party's zijn gehouden; een nieuw woordje voor me.

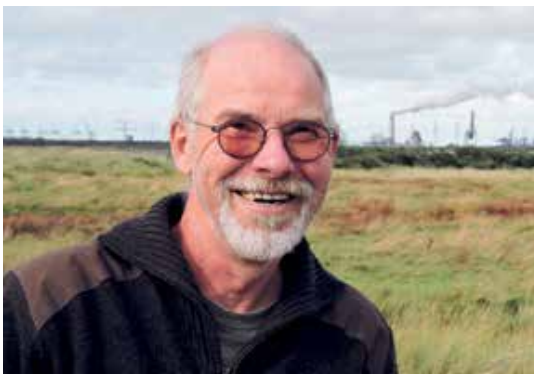
► 2022 – 3: Ik vind dat je het begrip “Nieuwe natuur” breed kunt opvatten, dus ik bezocht in dat jaar een van de natuurbegraafplaatsen die steeds meer ontstaan in ons land.

Beheerder Nienke Brinkman leidde me rond op **Natuurbegraafplaatsen Hoogenraven** in het Arriërveld bij Ommen. De natuur zorgt hier voor je graf qua onderhoud en na een paar jaar rest alleen een GPS-coördinaat. Dat werd dan ook de titel van het stuk.

▼ 2022 – 4: “Een cadeautje van de natuur” noemde boswachter Jan Alewijn Dijkhuizen de embryonale duinen en **de Voornse slikken** bij de **Tweede Maasvlakte**.

Met indrukwekkende grootschalige havenwerken op de achtergrond, banjerden we door dit nieuwe stukje natuur onder de rook van Rotterdam. Het Zuid-Hollands landschap heeft hier te maken met bunkerboys en kite surfers. Die had ik nog niet gehad. Jan Alewijn blijft er zo te zien relaxed en opgewekt onder.

Tot Slot

Ik schrijf dit artikel in juli van dit jaar. Er zijn voor ons blad ophoudt te bestaan nog enkele interviews te gaan. De afspraken moeten nog gemaakt, maar dat gaat vast lukken.

Ik heb in die tien jaar alleen maar enthousiaste gastvrije boswachters, boa's en handhavers ontmoet. Iedereen wilde zijn/haar verhaal wel kwijt en had tijd vrij gemaakt om ons rond te rijden. Ik schreef wel eens dat het kicken was als er weer een slagboom voor ons open ging of als we over ondoordringbare paden reden.

Het waren fijne en altijd interessante ontmoetingen waarbij het me steeds duidelijker werd hoe gepassioneerd al die mensen bijdragen aan natuurontwikkeling, bescherming van dier en milieu en handhaving van de openbare orde. Nogmaals, ook namens Henk, iedereen hartelijk bedankt.

Tekst: Wil Kroon / **Foto's:** Henk Breman

► 2023 – 1: Begin dit jaar bezocht ik **Schiermonnikoog**. Ik sprak met Cynthia Borrás van Natuurmonumenten.

Deze organisatie organiseerde samen met de gemeente Schiermonnikoog, Vogelbescherming Nederland, provincie Fryslân, Wetterskip Fryslân en Rijkswaterstaat geslaagde inspraakrondes onder de eilanders, gidsen en andere vrijwilligers om op die manier voldoende draagvlak te krijgen voor het **project “Wij & Wadvogels”**.

Doel van het project is op Schier meer broed- en rustplekken voor

wadvogels creëren en verantwoorde voorzieningen te maken om vogels te bekijken.

► 2023 – 2 Ik duik in de wereld van de faunapassages onder het spoor dat dwars door het Naardermeer loopt. Dat doe ik met Teun Smink van onderzoeksbureau Altenburg & Wymenga.

Hij laat me zien hoe ze werken en levert prachtige en soms ontroerende foto's aan van zijn wildcamera's.

Henk Breman en Wil Kroon

(foto: Richard de Wil)